

8. međunarodna prirodoslovna olimpijada Durban, Južnoafrička Republika, 1. – 10. prosinca 2011.

IJSO (International Junior Science Olympiad) je međunarodno natjecanje iz prirodoslovnih znanosti, koje obuhvaća fiziku, kemiju i biologiju. Održava se jednom godišnje, početkom prosinca. Svake godine jedna država je domaćin, a ostale, koje sudjeluju na natjecanju, šalju svoje natjecatelje i njihove pratitelje. Natjecatelji su učenici mlađi od 15 godina, a pratitelji su najčešće njihovi mentori. Prvo takvo natjecanje održano je 2004. godine; kada je i osnovan IJSO. Cilj ovog natjecanja je zainteresirati mlade za znanost. Također, omogućuje mladim znanstvenicima da međusobno surađuju, rade i družu se.

Na 1., 2. i 4. olimpijadi Hrvatsku su predstavljali učenici 1. razreda XV. gimnazije u Zagrebu. Nakon trogodišnjeg nesudjelovanja Hrvatsko fizikalno društvo je na poziv predsjednika Olimpijade organiziralo sudjelovanje hrvatske ekipe na ovom natjecanju. Temeljem rezultata na Državnom natjecanju iz fizike u skupini za osnovne škole, održanom u Vinkovcima od 5. do 8. svibnja 2011. godine, u hrvatsku ekipu su izabrani: *Al Depope* (OŠ Milana Brozovića, Kastav), *Marcel Glavić* (OŠ Vazmoslava Grzalja Buzet, PS Roč, Buzet) i *Tonko Sabolčec* (OŠ Ivana Gorana Kovačića Sveti Juraj na

Bregu, Pleškovec). Na 8. međunarodnu prirodoslovnu olimpijadu pratili su nas *Planinka Pećina* i *Krešo Zadro* s Fizičkog odsjeka Prirodoslovno-matematičkog fakulteta, Zagreb.

Polazak je bio zrakoplovom iz zračne luke Zagreb, preko Frankfurta i Johannesburga, do Durbana. Dok se Hrvatska za to vrijeme smrzavala u hladnim zimskim mjesecima, na južnoj Zemljinoj polutki bilo je ljeto. Nedaleko od obale i oceana nalazio se hotel u kojem smo se smjestili. Iz najvišeg kata hotela pogled se prostirao kilometrima naokolo, iako su ga na nekim mjestima ograničavale više građevine i neboderi. Najljepše se vidjela luka Durban, najprometnija luka u Južnoj Africi. Tankeri, brodice, transportni, putnički i trgovački brodovi te dizalice za iskrcavanje kontejnera zauzeli su cijelu luku. Pješčanu obalu zapljuskivali su veliki oceanski valovi. Uz obalu je lijepo uređeno šetalište po kojem su razbacani štandovi. Trgovci dovikuju prolaznicima. U daljini se naziru zelena brda prekrivena raznim antenama i radio odašiljačima. Grad je isprepleten širokim ulicama. No one nikad nisu prazne, uvijek prolazi neki automobil ili skupina ljudi.

Nakon što smo se smjestili u hotel, ukrkali smo se u autobuse i krenuli na svečano otvaranje 8. IJSO-a, gdje je napravljena zajednička fotografija svih sudionika natjecanja. Sljedećeg dana pisali smo prvi ispit, na sveučilištu "University of KwaZulu Natal". Ispit je trajao tri sata, a pitanja su bila tipa višestrukog izbora, odnosno trebalo je zaokružiti točan odgovor od četiri ponuđena. Iz svakog područja (fizika, kemija, biologija) bilo je po 10 pitanja. Nakon ispita imali smo slobodno vrijeme, te smo dan nakon samog natjecanja imali odmor u vodenom parku "uShaka Marine World" i predavanje o klimatskim promjenama. Drugi ispit se sastojao od teorijskih pitanja. Ponovno, nakon ispita slijedilo je slobodno vrijeme, te je dan nakon ispita bio organiziran turistički obilazak grada i predavanje o zaštiti okoliša. Treći ispit bio je praktikum. Iz fizike smo mjerili korisnost fotonaponskih ćelija u odnosu na kut upada svjetlosti. Iz kemije smo mjerili korisnost različitih goriva zagrijavanjem vode. Iz biologije smo proučavali djelovanje različitih otapala na biljne stanice. Dan nakon ispita posjetili smo sportski stadion "Moses Mabhida". Sljedećeg dana bila se svečana podjela nagrada i medalja, te zatvaranje natjecanja. Od naših učenika *Marcel Glavić* je osvojio brončanu medalju.

Zrakoplovom smo se iz Durbana, preko Cape Towna i Frankfurta, vratili u Zagreb. Natjecatelji su se vratili obogaćeni novim iskustvima, spoznajama i prijateljstvima.

Marcel Glavić